

Brussel, 28 mei 2021
(OR. en)

9158/21

LIMITE

ENFOPOL 201
SIRIS 50
COPEN 247
SCHENGEN 48
IXIM 99
CODEC 790
IA 104

Interinstitutioneel dossier:
2020/0349(COD)

NOTA

van:	het voorzitterschap
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
nr. vorig doc.:	5388/7/21 REV 7
nr. Comdoc.:	13908/20+COR 1
Betreft:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794, wat betreft de samenwerking van Europol met particuliere partijen, de verwerking van persoonsgegevens door Europol in strafrechtelijke onderzoeken en de rol van Europol op het gebied van onderzoek en innovatie - Voortgangsverslag

I. INLEIDING

1. Het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2016/794, wat betreft de samenwerking van Europol met particuliere partijen, de verwerking van persoonsgegevens door Europol in strafrechtelijke onderzoeken en de rol van Europol op het gebied van onderzoek en innovatie¹ is door de Commissie gepresenteerd op 9 december 2020. Het voorstel is gebaseerd op artikel 88 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, waardoor de gewone wetgevingsprocedure van toepassing is. Bij de indiening ging het voorstel vergezeld van een effectbeoordeling².

¹ Doc. 13908/20 + COR 1.

² Doc. 13908/20 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3 (+ COR).

2. Tegelijk presenteerde de Commissie een daarmee samenhangend voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1862 betreffende de instelling, de werking en het gebruik van het Schengeninformatiesysteem (SIS) op het gebied van politieke en justitiële samenwerking in strafzaken, met betrekking tot de invoering van signaleringen door Europol³.
3. Doel van het voorstel is het mandaat van Europol te versterken op een aantal gebieden waarop de lidstaten, naar zij hebben aangegeven, grote operationele behoeften hebben - bijvoorbeeld om de samenwerking van Europol met particuliere partijen en derde landen te verbeteren, de mogelijkheid voor Europol om grote en complexe datasets te verwerken te verduidelijken, of de rol van Europol op het gebied van onderzoek en innovatie te intensiveren. Het voorstel heeft ook tot doel de samenwerking van Europol met het Europees Openbaar Ministerie (EOM) te intensiveren, de gegevensbeschermingsregeling van Europol af te stemmen op Verordening (EU) 2018/1725, de mogelijkheid voor Europol om een strafrechtelijk onderzoek te vorderen in een lidstaat, uit te breiden, en Europol in staat te stellen gegevens uit derde landen via het Schengeninformatiesysteem (SIS) ter beschikking te stellen van eerstelijnsfunctionarissen.
4. Ierland heeft gebruik gemaakt van de in artikel 3 van het aan de Verdragen gehechte Protocol (nr. 21) betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, en heeft te kennen gegeven dat het aan de vaststelling en toepassing van de voorgestelde maatregel wenst deel te nemen. Overeenkomstig het aan de Verdragen gehechte Protocol (nr. 22) betreffende de positie van Denemarken, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van de voorgestelde maatregel.
5. Het Europees Parlement (EP) heeft de heer Javier Zarzalejos (PPE, ES) als rapporteur aangewezen. Op 26 mei 2021 heeft de heer Zarzalejos zijn ontwerpverslag gepresenteerd aan de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (LIBE) van het Europees Parlement. Tot uiterlijk 4 juni 2021 kunnen amendementen worden ingediend.

³ Doc. 13882/20.

II. WERKZAAMHEDEN IN DE RAAD

6. De besprekingen zijn gestructureerd in negen thematische blokken, en de voorstellen zijn tot dusver besproken tijdens 12 vergaderingen van de Groep rechtshandhaving en één vergadering van de Groep informatie-uitwisseling JBZ; voorts zijn nog twee vergaderingen van de Groep rechtshandhaving gepland, op respectievelijk 14 en 21 juni 2021, waarna het voorzitterschap de resultaten van zijn werkzaamheden aan het Coreper zal voorleggen om een mandaat te verkrijgen voor onderhandelingen met het Europees Parlement over zoveel mogelijk onderhandelingsblokken.
7. Er is grote vooruitgang geboekt. Een aantal blokken kan als gesloten worden beschouwd of hoeft in de praktijk niet verder te worden besproken, enkele laatste technische aanpassingen niet te na gesproken: dat is met name het geval voor de blokken 1 en 5 betreffende samenwerking met respectievelijk particuliere partijen en derde landen, maar ook voor blok 3, over de rol van Europol op het gebied van innovatie en blok 6 over de relatie tussen Europol en het Europees Openbaar Ministerie (EOM). Tot slot, maar niet in de laatste plaats, hebben de lidstaten ook volledige overeenstemming bereikt over de in blok 7 vereiste wijzigingen met betrekking tot het inleiden van een strafprocedure.
8. Er is ook aanzienlijke vooruitgang geboekt met de resterende blokken waarover wordt onderhandeld. Blok 2 over de verwerking van grote datasets is technisch ingewikkeld, maar de lidstaten hebben een gemeenschappelijk doel - een regeling op basis van passende waarborgen die Europol in staat zal stellen de lidstaten adequaat te ondersteunen in het tijdperk van moderne technologieën die worden gekenmerkt door grote hoeveelheden te verwerken gegevens. Blok 8 over de afstemming van de gegevensbeschermingsregeling van Europol op Verordening (EU) 2018/1725 is tijdens twee vergaderingen besproken, en de tekst is herzien om tegemoet te komen aan een aantal bezwaren van de lidstaten. En tot slot heeft het voorzitterschap tijdens de laatste vergadering op 1 juni 2021 een tweede compromisvoorstel ingediend, over de opneming van informatie over derde landen in het SIS, teneinde een oplossing te vinden waarmee de gepercipieerde informatielacune kan worden verholpen en waarvoor voldoende steun van de lidstaten kan worden gevonden. Deze kwesties moeten nog verder worden besproken, maar kunnen nog vóór eind juni worden opgelost.

9. De stand van zaken en de belangrijkste parameters van het akkoord tussen de lidstaten over de afzonderlijke onderhandelingsblokken kunnen als volgt worden samengevat:
- a) **Samenwerking met particuliere partijen (blok 1):** de lidstaten zijn het eens geworden over een aantal aanvullingen en verduidelijkingen in het voorstel van de Commissie, bijvoorbeeld met het oog op het voorkomen van enige interferentie met de werkzaamheden van de financiële-inlichtingeneenheden in het rechtskader dat momenteel op hen van toepassing is. De raad van bestuur van Europol moet nadere regels en richtsnoeren vaststellen, bijvoorbeeld over de vraag of de lidstaat van vestiging van een particuliere partij automatisch moet worden beschouwd als een lidstaat die betrokken is bij de uitwisseling van gegevens met die partij. Met betrekking tot de samenwerking met particuliere partijen in onlinecrisisituaties zijn verduidelijkingen aangebracht om dubbel werk tussen Europol en de lidstaten te voorkomen.
 - b) **Verwerking van big data (blok 2):** de lidstaten bespreken momenteel een oplossing die het doel van het Commissievoorstel verder verduidelijkt, namelijk ervoor zorgen dat Europol grote datasets vooraf kan analyseren om te bepalen welke daarin opgenomen gegevens in overeenstemming zijn met zijn mandaat en verder kunnen worden verwerkt, en om ervoor te zorgen dat Europol onderzoeken van de lidstaten op hun verzoek kan ondersteunen, ongeacht of de betrokken gegevens verenigbaar zijn met bijlage II bij de Europol-verordening, zolang de verzoekende lidstaten die gegevens zelf mogen verwerken. Deze oplossing bestaat er deels in af te wijken van de definitie van "onderzoeksdossier" en in plaats daarvan eenvoudigweg te verwijzen naar onderzoeksgegevens, en de relevante situaties verder toe te lichten in de overeenkomstige overwegingen.

- c) **Innovatie (blok 3):** de lidstaten hebben duidelijk gemaakt dat Europol over de nodige middelen moet beschikken om zijn steeds belangrijker rol op het gebied van innovatie ten behoeve van de Europese rechtshandhaving te vervullen. Anderzijds zijn de lidstaten het erover eens dat Europol niet mag worden belast met taken in verband met de screening van directe buitenlandse investeringen (DBI), zoals aanvankelijk door de Commissie was voorgesteld. Met betrekking tot het gebruik van gegevens die vóór de inwerkingtreding van deze wijzigingsverordening aan Europol zijn toegezonden, willen de lidstaten ervoor zorgen dat Europol gegevens uit het verleden alleen voor onderzoek en innovatie kan gebruiken indien de eigenaar van de gegevens akkoord gaat met dat gebruik, hetzij *en bloc*, hetzij voor individuele onderzoeks- en innovatieprojecten. In de slotfase van de onderhandelingen bespreken de delegaties momenteel of deze overeenkomst gebaseerd moet zijn op een systeem van opt-outs of opt-ins.
- d) **Invoeren van informatie uit derde landen in het SIS (blok 4):** in zowel in de Groep rechtshandhaving als de Groep informatie-uitwisseling JBZ is een aantal besprekingen gevoerd om de belangrijkste parameters vast te stellen van een oplossing die het mogelijk maakt informatie uit derde landen in het SIS in te voeren om deze ter beschikking te stellen van eerstelijnsfunctionarissen. Een eerste poging om een compromis te vinden waarbij de eigen informatiesignaleringen van Europol werden gehandhaafd, met verdere waarborgen ten opzichte van het Commissievoorstel (beperking tot terrorisme en tot betrouwbare derde landen, en mogelijk alleen op basis van een uitdrukkelijk verzoek van een lidstaat), kon niet op de steun van de lidstaten rekenen. In dat licht heeft het voorzitterschap nu een tweede compromisvoorstel ingediend, dat erin bestaat dat Europol ondersteuning biedt bij de analyse en verificatie van informatie van derde landen, zodat het voorstellen kan doen over door de lidstaten in het SIS in te voeren informatie. De bepaling zou vergezeld gaan van een rapportagemechanisme om toezicht te houden op de stand van zaken wat de door Europol voorgestelde signaleringen betreft. De lidstaten zijn nog aan het onderhandelen over deze oplossing.

- e) **Samenwerking met derde landen (blok 5):** de lidstaten zijn het erover eens dat gepoogd moet worden de mogelijkheden voor structurele samenwerking met derde landen nog meer uit te breiden, nog meer dan hetgeen aanvankelijk door de Commissie was voorgesteld. Op basis daarvan is een op de Eurojust-verordening geïnspireerde bepaling toegevoegd die de doorgifte van gegevens naar derde landen mogelijk moet maken; daarvoor zal in een juridisch bindend instrument worden voorzien in passende waarborgen met betrekking tot de bescherming van operationele persoonsgegevens, of deze zullen als bestaand worden aangemerkt op basis van de zelfbeoordeling van Europol. Voor deze mogelijkheid is toestemming van de raad van bestuur van Europol vereist.
- f) **Verhouding tussen Europol en het Europees Openbaar Ministerie (blok 6):** in vergelijking met het aanvankelijke Commissievoorstel zijn de lidstaten het erover eens dat de desbetreffende bepalingen in de bestaande EOM-verordening en de nieuwe bepaling waarover momenteel wordt onderhandeld, nauwer op elkaar moeten aansluiten. Zowel in het dispositief als in de bijbehorende overweging zijn de verwijzingen naar actieve steun geschrapt, evenals de verwijzingen naar de ondersteuning voor vervolgingen, die onverenigbaar met het mandaat van Europol werden geacht. Anderzijds zijn verwijzingen naar beperkingen op het gebruik van door de lidstaten verstrekte informatie toegevoegd om ervoor te zorgen dat de gegevenseigenaars de volledige controle behouden over toekomstige doorgiften van hun gegevens, ook aan het EOM.
- g) **Verzoek van Europol tot het inleiden van strafrechtelijke onderzoeken in de lidstaten (blok 7):** de lidstaten zijn gekant tegen het voorstel van de Commissie om de mogelijkheid waarover Europol beschikt om onderzoeken te vorderen in gevallen waarin slechts één lidstaat betrokken zou zijn, uit te breiden, en hebben besloten de huidige formulering van de Europol-verordening te behouden, volgens welke ten minste twee lidstaten betrokken moeten zijn bij het betrokken misdrijf dat onder de doelstellingen valt waarvoor Europol bevoegd is.

- h) **Gegevensbeschermingsregeling van Europol (blok 8):** het voorstel van de Commissie bestaat voornamelijk uit een horizontale afstemming van de voorheen op zichzelf staande gegevensbeschermingsregeling van Europol op Verordening (EU) 2018/1725 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen van de Unie. Tijdens de vergadering van 1 juni 2021 heeft de Commissie een aantal schriftelijke vragen van de lidstaten uitvoerig toegelicht en heeft de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming (EDPS) een algemene presentatie gegeven over de gevolgen van de Europol-verordening voor gegevensbescherming. Een eerste herziening van de desbetreffende bepalingen heeft reeds plaatsgevonden, met verduidelijkingen over de raadpleging vooraf voor nieuwe soorten verwerkingen, de verwerking van foto's in verband met de definitie van biometrische gegevens, en een gerichte uitbreiding van de toegang tot bepaalde gegevens door functionarissen van de lidstaten. In dit hoofdstuk zijn ook diverse technische correcties aangebracht.
- i) **Andere bepalingen die niet in een van de voorgaande blokken zijn opgenomen (blok 9):** de bespreking van dit onderhandelingsblok is nog niet begonnen. Dit blok bevat diverse nieuwe bepalingen en wijzigingen, bijvoorbeeld betreffende de ondersteuning door Europol van Empact-activiteiten, onderzoeken naar High Value Targets (HVTs) en interventie-eenheden, maar ook betreffende de samenwerking tussen Europol en OLAF, Enisa en de FIE's. Het voorzitterschap is voornemens deze kwesties tijdens de resterende vergaderingen van de Groep rechtshandhaving op 14 en 21 juni 2021 te bespreken.

III. CONCLUSIE

10. In dit halfjaar is zeer aanzienlijke vooruitgang geboekt, en de delegaties gaan door met de technische analyse van het voorstel en de opeenvolgende herzieningen van de tekst van het voorzitterschap. Ondanks de complexiteit van het voorstel blijft het voorzitterschap zich ten volle inzetten voor verdere werkzaamheden in de resterende weken van dit halfjaar om de bespreking van zoveel mogelijk van bovengenoemde onderhandelingsblokken af te ronden en een (partieel) mandaat voor de onderhandelingen met het Europees Parlement te verkrijgen.
 11. Tegen deze achtergrond wordt het Comité van permanente vertegenwoordigers verzocht dit voortgangsverslag bij de Raad in te dienen zodat hij er nota van kan nemen tijdens zijn zitting op 7 en 8 juni 2021.
-